

4. Склярова І. В. Персональний сайт як основа навчальної стратегії в процесі вивчення української мови та літератури // Розвиток професійної майстерності педагога: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль 26-27 квітня 2018). С. 308-312.

УДК 378

Смерека Г.І.
методист кафедри змісту і методик
навчальних предметів ТОКІППО
g.smereka@ippo.edu.te.ua

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЯКОСТІ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Сьогодні одним із пріоритетних чинників у справі розвитку людства в цілому стає неперервна освіта. Безперервність виступає як ідея, принцип навчання, якість освітнього процесу.

Метою неперервної освіти є становлення й розвиток особистості як у періоди її фізичного і соціально-психологічного дозрівання, розквіту й стабілізації життєвих сил та здібностей, так і в періоди старіння організму, коли на перший план висувається завдання компенсації сил і можливостей, що втрачаються.

Аналіз результатів досліджень сутності, змісту та ролі неперервної освіти у вітчизняній науковій думці свідчить про зростання інтересу науковців до зміни освітньої парадигми в Україні. Зокрема, роботи В. Александрова, О. Гулай, Ю. Деркач, І. Зязюна, Н. Ничкало, О. Паращук та Г. Усатенко, Т. Ткач присвячені визначенню ролі та місця неперервної освіти та неформального навчання у педагогічній системі України. Історичні етапи становлення концепції неперервної освіти представлено у дослідженнях Н. Горук, В. Давидової, О. Огієнко, О. Шапочкіної та інших.

Будь-який процес, зокрема й освіта, має визначену якість. На думку багатьох дослідників: «Якість освіти – це комплекс характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективно формування компетентності та професійної свідомості» [1].

Саме загальне визначення передбачає виділення, зокрема, кількох груп характеристик, в тому числі якість потенціалу досягнення мети освіти, якість процесу формування професіоналізму та якість результату освіти.

Так, за твердженням тих же науковців:

- якість потенціалу виражається в таких характеристиках, як якість мети освіти, якість освітнього стандарту, якість матеріально-технічної бази освітнього процесу, якість викладацького складу, якість слухачів, якість інформаційно-методичної бази;
- якість процесу формування професіоналізму – це якість технології освіти, контролю освітнього процесу, якість мотивації викладацького складу на творчість та ефективність педагогічної роботи, якість ставлення слухачів до освіти, інтенсивність освітнього процесу, управління освітою, методи

презентації навчальних досягнень.

- якість результату освіти – усвідомлення професіоналізму, розпізнавання та реалізація індивідуальних здібностей та особливостей, працевлаштування, кар'єра та зарплата, оволодіння методологією самоосвіти, знання, практичні навички [1].

Звичайно, кожна з цих характеристик вимагає окремого аналізу, що виходить далеко за межі нашої статті. Але зазначимо, що освіта має потребу в системі управління якістю. Така система неможлива без сучасної, комплексної системи оцінки якості освіти в цілому, так і всіх її складових окремо.

Усе зазначене нами вище стосується післядипломної педагогічної освіти, яка є в певній мірі предметом нашого аналізу.

Не можна особливо стверджувати, що термін «післядипломна освіта» є дуже вдалим. Він був запропонований українській освітянській спільноті на одному з Всеукраїнських з'їздів вчителів без достатнього аналізу та вивчення суті, але з часом він набув досить популярного поширення.

У сучасній літературі можна зустріти інші такі стійкі сполучення: «освіта дорослих» (adult education); «продовжена освіта» (continuing education); «подальша освіта» (further education); «відновлювана освіта» (recurrent education), як освіта протягом усього життя шляхом чергування навчання з іншими видами діяльності, головним чином з роботою; «перманентна освіта» (permanent education); «освіта протягом життя» (lifelong education); «навчання протягом життя» (lifelong learning). У кожного з цих термінів зроблено акцент на певній стороні явищ, але загальною є ідея довічної незавершеності освіти для дорослої людини [3].

Та, зрештою, який би термін ми не застосовували, він залежить від функцій неперервної освіти, її змісту. Загалом прийнято виділяти розвиваючу функцію (задоволення духовних запитів особистості, потреб творчого зростання); компенсуючу (заповнення прогалін у базовій освіті); адаптивну (оперативна підготовка й перепідготовка виробничої і соціальної ситуації), інтегруючу в незнайомий культурний контекст; функцію ресоціалізації (повторної соціалізації).

Можна назвати три основні компоненти, які ми закладаємо у зміст неперервної освіти, а саме: навчання грамотності в широкому сенсі, включаючи комп'ютерну, функціональну, соціальну та ін.; професійне навчання, що включає професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації; загальнокультурну додаткову освіту, не пов'язану з трудовою діяльністю.

Останній ще не набув широкого поширення в системі післядипломної педагогічної освіти педагогів, а жаль, тому що інколи учні бувають набагато більше проінформовані, більше розвинуті у загальнокультурному розвитку, ніж окремі вчителі. Сказане у значній мірі стосується тих, хто здобував вищу освіту вже у зрілому віці заочно.

Створення системи неперервної освіти дорослих, як вже було зазначено вище, і передбачає визначення її основних завдань, мети, функцій.

Не можна сказати, що ми все починаємо з нуля. До певної міри це вже існує в системі післядипломної педагогічної освіти. Але в умовах нових

викликів до школи з боку суспільства все це має зазнати нового звучання.

Ми прагнемо для вчителів на курсах:

1. створити безпечне середовище, засноване на взаємній повазі;
2. ставити цілі, що розвивають їх, незалежно від їх здібностей і схильностей;
3. стимулювати слухачів замислюватися про прогрес, якого вони досягли та про їх нові потреби;
4. демонструвати знання і розуміння того, як слухачі навчаються;
5. заохочувати слухачів до відповідального і сумлінного ставлення до роботи і навчання тощо.

Прагнемо щоби програми курсів підвищення кваліфікації містили у собі відповіді на повсякденні проблеми школи. На часі створення диференційованих програм відповідно до професійної компетентності вчителів. Від вчителів ми повинні вимагати розуміння того, чого вони хочуть одержати на курсах, чого вони очікують від них. На курсах спостерігається тенденція диференціації навчальних матеріалів.

Не в повній мірі у нашій системі використовуємо потенціал впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, а він є особливо значним у післядипломній педагогічній освіті. Застосування новітніх засобів і методів викладання і навчання дає змогу організувати ефективний навчальний процес у найбільш прийнятних для слухачів формах.

До арсеналу технологій та інструментів неперервної освіти ми прагнемо більше залучати засоби доступу до навчальних матеріалів, в т.ч. електронні бібліотечні системи, засоби візуалізації, інструменти колективної роботи з різноплановим освітнім компонентом, а також широкий спектр засобів забезпечення сучасної дистанційної освіти – у першу чергу засоби аудіо-відеозв'язку.

Поряд з електронними бібліотечними системами у практиці післядипломної педагогічної освіти набуває все більшого поширення ще одна велика група новітніх засобів на основі інформаційних технологій – системи управління навчанням (СУН, англ. Learning Management Systems, LMS).

СУН використовують для розробки і поширення навчальних матеріалів та роботи з ними у навчальному процесі. Складовими СУН є індивідуальні завдання, контрольні роботи різних типів, навчальні проекти для роботи у малих групах, різноманітні текстові та мультимедійні посібники. Ці складові інтегруються у навчальні комплекси за допомогою відповідних комунікативних засобів, зокрема, сервісів повідомлень та голосового і відеозв'язку [2].

Створення мультимедійних інтерактивних підручників (МІП) теж на порядку денному нашої подальшої роботи.

Ми живемо у надзвичайно швидкому світі. Нові галузі промисловості постійно народжуються, а старі зникають. У доповіді Світового економічного форуму йдеться про те, що майже 65% професій, де будуть працювати нинішні учні початкової школи ще не існують. Швидко розвиваються як трудові ресурси так і наша база знань.

І вже сьогодні ми повинні прагнути давати відповіді на ключові питання:

якими навичками повинні володіти майбутні покоління і якою має бути післядипломна педагогічна освіта?

Література

1. Концепція якості освіти [Електронний ресурс] // Сучасна освіта : сайт. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/method/1342/>
2. «Відкрита освіта: новітні технології у навчальному процесі та освітньому менеджменті як засіб інтенсифікації розвитку освітньо-наукової системи України». Аналітична записка [Електронний ресурс] // Національний інститут стратегічних досліджень : сайт. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/721/>. – Назва з екрана.
3. Освіта протягом життя як чинник людського розвитку. Аналітична записка [Електронний ресурс] // Національний інститут стратегічних досліджень : сайт. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1865/>. – Назва з екрана.

УДК 159.98

Смачило А.В.

магістрантка кафедри практичної психології

ТНПУ ім.В.Гнатюка

annasmachylo@gmail.com

Науковий курівник: Чорна І.М.

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри практичної психології

ТНПУ ім. В. Гнатюка

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ ЗДІБНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ

У сучасному суспільстві інтерес до проблематики лідерства істотно зростає як у наукових колах, так і серед педагогічної громадськості. Це обумовлено, з одного боку, тим, що розгляд процесів міжособистісної взаємодії з позицій гуманістичної психології посилив інтерес до кожної окремої особистості, її місця і ролі в цій взаємодії; з іншого боку, демократичні процеси в суспільстві: багатопартійність, відносна самостійність органів місцевого самоврядування, розвиток підприємництва – активізували процес висування великої кількості лідерів, суспільно-політичних діячів, парламентарів, керівників сучасних підприємств тощо. Сьогодні в умовах соціальних та економічних змін назріла гостра потреба суспільства в моральних, духовно багатих і творчих людях, котрі володіють високим рівнем професійної та особистісної культури, активною участю в процесі розбудови України. Сім'я та школа закладають основи особистісної своєрідності молодого людини і формують стереотипи її поведінки в майбутньому [3; 4].

Учитель, психолог, соціальний працівник повинні знати психологічні основи феномена лідерства, володіти методологією формування самодостатньої особистості з критичним мисленням, здатної проявляти ініціативу, вміти брати